

LESKOVAČKI ZBORNIK, XVII, Leskovac 1977. Izdaje Narodni muzej u Leskovcu. Str. 482.

Odgovorni urednik Hranislav Rakić

Branka Šulc

Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb

Kao i dosad, ova godišnja publikacija sadrži zanimljive radove iz raznih područja kulturne i političke povijesti leskovačkog kraja. Zaseban je dodatak Zborniku istraživački rad Jovana Jovanovića o Pustoj Reci, u kojem autor daje kompletnu sliku ovoga značajnog regiona Leskovačke kotline nakon provedenih antropogeografskih i socioloških istraživanja.

Sadržajno se Zbornik dijeli na rubrike: Uz Titove jubileje, članci i rasprave, Hronika.

U prvom odjeljku niz je zanimljivih napisa o suradnji srpskih i makedonskih revolucionarnih snaga u 1944. godini, Tito o marksističkom obrazovanju i odgoju u NOR i socijalističkoj revoluciji, o oslobodilačkoj i revolucionarnoj aktivnosti u donjem dijelu Puste Reke 1942. Slijedi napis o stvaranju nove revolucionarne vlasti - narodnooslobodilačkih odbora u Jablanici i Pustoj Reci 1941-1942, prikaz velike i vrlo dobro organizirane neprijateljske ofanzive protiv Nišavskog NOP odreda na slobodnom teritoriju u Zaplanju i na Babičkoj gori 1942. godine, i na kraju napis o partijskom kursu za članove Učiteljske kulturno-izdavačke zadruge "Vuk Karadžić", održanom u Sijarinskoj Banji 1940. godine.

U rubrici članci i rasprave objavljeno je više, po tematici, raznovrsnih napisa. Dr V. Stojančević piše o dobrovoljcima i narodnim ustanicama u drugom srpsko-turskom ratu 1877/78. godine, a S. Stojičić o prvim općinskim vlastima u jugoistočnoj Srbiji poslije oslobodjenja 1878. godine. Dr V. Stojančević objavljuje dva tipi-

čna popisa žrtava iz okruga jablaničkog za vrijeme bugarske okupacije 1915-1918. godine. Popisi su načinjeni na zahtjev državne uprave SHS 1919, i imali su karakter povjerljive službene prepiske radi utvrđivanja gubitaka u stanovništvu i okolnosti pod kojima su Bugari ubijali srpsko stanovništvo na okupiranom teritoriju.

Etnografski prikaz Narodni život i običaji u selima Grdeličke klišure rad je dra J.F. Trifunovskog, nastao na osnovi njegovih promatranja i prikupljanja podataka na terenu. Izlaganje je podijeljeno na odjeljke: oblast i stanovništvo, narodna ishrana, kuća, zgrade i pokućstvo, narodna nošnja, ustanove i pojave društvenog života, narodni običaji, praznici tokom godine, verovanja i praznoverice, narodna medicina i narodna predanja. Opsežan i raznovrstan izbor pjesama o složenim odnosima djevojaka i Turaka na jugu Srbije rad je dra M. Zlatanovića. Prvi dani osnovne škole za albansku decu u Sijarini i njen prvi učitelj Husejin Babić 1898-1906. godine naslov je napisao R. Trebješanina. Predmet razmatranja D. Djordjevića jest grupa nomada Grka, Ašana u leskovačkom kraju. Rudarska crkva, hram Sv. Paraskeve u općini leskovačkoj, jedan od najznačajnijih kulturno-historijskih spomenika ovoga kraja, predmet je rasprave A. F. Eman. S.D. Marković piše o Jašunjskim manastirima (nastalim 1499. i 1517. godine). Prilog poznavanja egzaktnijeg vrednovanja geografskog položaja Vlasinskog jezera iz pera je I.B. Popovića. O vegetaciji sjevernog dijela planine Kukavice u jugoistočnoj Srbiji i flori sjevernog dijela iste planine piše mr V. Jovanović. K.Ž. Kocić u radu Katastrofalne poplave u Leskovcu i okolini u periodu od 1948-1976. godine, u granicama raspoloživih podataka, ukazuje na uzroke učestalosti ovako katastrofalnih poplava i na mjere koje bi trebalo poduzeti da se poplave ubuduće svedu na najmanju moguću mjeru.

Rubrika Hronika sadrži opsežan izvještaj o radovima Leskovačkog muzeja na rekognosciranju arheoloških lokaliteta srednjovjekovnog obilježja u okolici Leskovca, koji su obavljeni u toku 1976. godine u suradnji s Arheološkim institutom SANU iz Beograda. Slijedi iz-

vještaj o radu Narodnog muzeja u Leskovcu od 1971. do 1975. godine.

Godišnjak je dobro ilustriran crtežima, tabelama i fotografijama, a svi su prilozi dopunjeni kratkim sažecima na francuskom, njemačkom ili ruskom jeziku.